

Ein cyf/Our ref: KW/05199/20

Janet Finch-Saunders AS
Member of the Senedd
Ty Hywel
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1NA

Government.Committee.Business@llyw.cymru

14 Medi 2020

Annwyl Janet,

Diolch am eich llythyr, dyddiedig 4 Medi, ynghylch y Ddeiseb (P-05-1024) I wneud ymwybyddiaeth amgylcheddol yn orfodol ac yn fodiwl allweddol o fewn Ysgolion yng Nghymru ar gyfer pob blwyddyn (Addysg Gynradd ac Uwchradd). Nod y ddeiseb yw i Lywodraeth Cymru ystyried gwneud i bob ysgol yng Nghymru ddefnyddio modiwl craidd o'r blynyddoedd cynnar ynghylch yr Amgylchedd gan annog ymwybyddiaeth a gweithredu.

Mae eich llythyr yn amserol iawn gan fod addysg yng Nghymru yn newid ac mae ymwybyddiaeth amgylcheddol yn rhan bwysig o hyn. Fel y gwyddoch, ym mis Ionawr 2020 lanswyd fersiwn gyntaf Cwricwlwm newydd Cymru. Bydd y cwricwlwm ar gael i'w addysgu am y tro cyntaf ym mis Medi 2022.

Wrth wraidd y cwricwlwm newydd mae'r pedwar diben sy'n nodi'r dyheadau ar gyfer pob plentyn a pherson ifanc. Erbyn iddynt fod yn 16 oed, dylent fod yn unigolion hyderus a moesegol sy'n chwarae rhan weithredol yn eu cymuned a'u cymdeithas. O ran annog ymwybyddiaeth a gweithredu ar yr amgylchedd yn benodol, o dan y pedwar diben bydd plant a phobl ifanc yng Nghymru:

- yn deall ac ystyried effaith eu gweithredoedd wrth wneud dewisiadau a gweithredu
- yn wybodus am eu diwylliant, eu cymuned, eu cymdeithas a'r byd, nawr ac yn y gorffennol
- yn parchu anghenion a hawliau pobl eraill, fel aelod o gymdeithas amrywiol
- yn dangos eu hymrwymiad i gynaliadwyedd y blaned

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Gohebiaeth.Kirsty.Williams@llyw.cymru
Correspondence.Kirsty.Williams@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Mae'r Bil Cwricwlwm ac Asesu yn cynnig bod rhaid i gwricwlwm pob ysgol ei gwneud yn bosibl i ddysgwyr symud ymlaen at y dibenion hyn. Mae canllawiau Cwricwlwm Cymru yn rhan o Fframwaith Cwricwlwm Cymru (y Fframwaith). Pennir y Fframwaith yn genedlaethol ac mae'n cynnwys gofynion y cwricwlwm, a nodir mewn deddfwriaeth, ac amrywiaeth o ganllawiau ategol. Mae'r Fframwaith wedi'i gynllunio i helpu ymarferwyr i ddatblygu dull gweithredu mwy integredig o ddysgu. Gellir gweld copi o'r canllawiau drwy ddilyn y ddolen isod:

<https://hwb.gov.wales/api/storage/b0e91f7c-0050-47b6-9b23-0273d39df9f3/canllawiau-cwricwlwm-i-gymru-070220.pdf>

Mae 27 datganiad o'r hyn sy'n bwysig yn y Fframwaith sy'n orfodol i ysgolion eu haddysgu. Mae'r rhain yn sicrhau lefel o gysondeb wrth gynllunio'r cwricwlwm ar draws lleoliadau ac ysgolion, oherwydd cynigir o dan y Bil fod rhaid i ysgolion gynnwys dysgu o gwmpas pob datganiad yn eu cwricwlwm. Mae tri datganiad sydd wedi'u cysylltu'n benodol â'r amgylchedd a chodi ymwybyddiaeth, sef:

- **Mae ein byd naturiol yn amrywiol a deinamig, wedi'i ddylanwadu gan brosesau a gweithredoedd dynol.**
 - *Gall profi rhyfeddod y byd naturiol gyfrannu at ddatblygiad ysbrydol a lles y dysgwyr, a bod yn gymorth i ennyn ynddyn nhw ymdeimlad o le ac o berthyn, fel sy'n cael ei ymgorffori yn y gair cynefin.*
- **Mae dinasyddion gwybodus, hunanymwybodol yn mynd i'r afael â'r heriau a'r cyfleoedd sy'n wynebu dynoliaeth, ac yn gallu cymryd camau ystyrlon ac egwyddorol.**
 - *Gall profiadau yn y Maes hwn fod o gymorth i ddysgwyr feithrin dealltwriaeth o'u cyfrifoldebau fel dinasyddion Cymru a'r byd rhyng-gysylltiedig ehangach, ynghyd â phwysigrwydd creu dyfodol cyfiawn a chynaliadwy iddyn nhw eu hunain a'u cymunedau lleol, cenedlaethol a byd-eang.*
- **Mae'r byd o'n cwmpas yn llawn pethau byw sy'n dibynnu ar ei gilydd i oroesi.**
 - *Trwy sylwi ar amrywiaeth pethau byw, a sut maen nhw'n ymwneud â'u hamgylchedd, gall dysgwyr ddod i ddeall sut mae'r rhain wedi esblygu dros gyfnodau sylweddol o amser.*

Felly, drwy'r datganiadau gorfodol hyn o'r hyn sy'n bwysig, bydd dysgu o amgylch gwahanol agweddau ar yr amgylchedd yn rhan o addysg pob plentyn ar gyfer pob grŵp blwyddyn.

Bydd y broses o ddarganfod posibiliadau'r datganiadau hyn ac ailedrych arnynt yn galluogi dysgwyr i ddatblygu gwybodaeth ddyfnach fyth ar draws y continwmm dysgu ac i symud ymlaen i ddealltwriaeth fwy soffistigedig o'r wybodaeth, y syniadau a'r egwyddorion allweddol ym mhob Maes.

Fel rhan o *Diogelu Addysg: Canllawiau ar ddysgu dros dymor yr haf*, a gyhoeddwyd ar 10 Mehefin 2020, cynghorwyd ysgolion i gynyddu'r amser yr oedd dysgwyr yn ei dreulio yn yr awyr agored. Dyma fanteision corfforol, meddyliol ac addysgol dulliau dysgu yn yr awyr agored:

- mae tystiolaeth yn dangos bod dysgu 'yn' yr awyr agored yn helpu iechyd corfforol a meddyliol, a lles
- mae dysgu 'am' fod yn yr awyr agored yn darparu cyd-destun i ddatblygu dysgwyr uchelgeisiol a galluog (yn enwedig drwy wyddoniaeth a'r dyniaethau)
- gall dysgu 'o ran' yr awyr agored ymwneud â deall yr argyfwng hinsawdd a chynaliadwyedd amgylcheddol, gan arwain at ddatblygu dinasyddion moesegol, gwybodus.

Yn yr un modd, mae'r canllawiau dysgu o dymor yr hydref ymlaen yn pwysleisio pwysigrwydd dysgu yn yr awyr agored fel elfen hanfodol o gefnogi lles dysgwyr.

<https://llyw.cymru/sites/default/files/publications/2020-07/canllawiau-ddysgu-mewn-ysgolion-lleoliadau-dymor-yr-hydref.pdf>

Mae amrywiaeth eang o sefydliadau yn darparu adnoddau i gefnogi ysgolion a lleoliadau wrth ystyried dysgu yn yr awyr agored drwy Hwb, yn ogystal â thrwy Gyngor Cymru ar gyfer Dysgu yn yr Awyr Agored, gan gynnwys eu canllawiau ar 'Ddysgu Awyr Agored o Ansawdd Uchel i Gymru':

<https://hwb.gov.wales/repository/discovery>

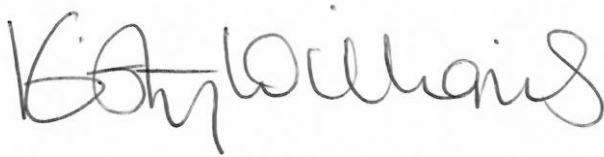
<https://www.walescouncilforoutdoorlearning.org/activity-ideas/> (Saesneg yn unig)

Fel rhan o'i weithgarwch parhaus mae Cyfoeth Naturiol Cymru wedi datblygu adnoddau ar-lein sy'n ymwneud â phynciau fel coed a choetir a datblygu cynaliadwy. Mae'r adnoddau hyn yn tynnu sylw ar bwysigrwydd cynaliadwyedd wrth reoli ein hadnoddau naturiol, yr amgylchedd a chymunedau lleol:

<https://naturalresources.wales/guidance-and-advice/business-sectors/education-learning-and-skills/looking-for-learning-resources/?lang=cy>

Hyderaf fod yr wybodaeth hon wedi bod o ddefnydd ichi.

Yn gywir

Kirsty Williams AS
Y Gweinidog Addysg